

Učiteljski tovariš

Stanovsko političko glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak tetrtek. Naročnina letno 60 Din za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davek posebe. Pošt. ček. rač. 11.197. Telefon 3112

Prosveta in državni proračun za leto 1933./34.

Ekspoze prosvetnega ministra g. dr. Radenka Stankovića

Med proračunsko debato je podal svoj ekspoze tudi prosvetni minister gosp. dr. Radenko Stanković. Iz njegovega govora povzemamo predvsem zadeve, tiče se osnovne šole:

Od leta 1926. pa do začetka svetovne gospodarske depresije je narasla površina obdelanega zemljišča za 30% in z intenzivnim obdelovanjem je povečan tudi donos zemljišča za 20%.

Ako hočemo imeti pregled gospodarske moči in sposobnosti našega naroda, tedaj smo dolžni, da naš narod usposobimo, da se v tej življenjski borbi za svojo eksistenco obrne s terena kvantitativne konkurence na kvalitativno konkurenco. Ne morem si misliti, da bi bila gospodarska sposobnost naroda adekvatno neodvisna od njegovega prosvetnega stanja. Vsled tega smatram, da je za najširše plasti prosveta skoro vezana z njegovo gospodarsko sposobnostjo in možnostjo obstoja, posebno v težkih časih, kakršni so sedaj, ko vlada po vsem svetu močna kriza.

Nesorazmernost prosvetnega stanja med posameznimi kraji v naši državi.

Stanje naših narodnih šol je zelo slabo. Posebno opazimo to, ako primerjamo številke našega šolstva. Na 1 milijon prebivalcev pride približno 500 osnovnih šol. Večina prebivalcev naše države se bavi s poljedelstvom in za to kategorijo prebivalstva bi bilo to število šol normalno. Imamo pa tudi take primere, da prideta na 1,5 milijona prebivalcev komaj 1—2 šoli. Kakor vidite, je to velikska nesorazmernost. Primeri nam kažejo, da se nahajajo mnoge narodne šole, torej šole našega najmanjšega človeka, kmeta in obrtnika na terenu, ki v kmetijstvu ni na višku, nego je pasiven. Z druge strani se kaže nedostatek šol v primeri s številom prebivalcev.

Iz vsega tega je razvidno, da nimamo zadostnega števila osnovnih narodnih šol.

Razume se, da je naša prva briga, da se ukrene vse, kar je v današnjih težkih finančnih razmerah mogoče. Sedaj sicer ni mogoče seči globoko v državne blagajne in preobremenjevati proračuna, vendar moramo zagotoviti mesta in spopolniti vse, kar je prazno in čaka, da bo koristilo prosveti. Poleg vseh teh razmer je vendar le mogoče, da se da šoli ono, kar je najnujnejše potrebno.

Težkoče s premeščanjem učiteljstva.

Na podlagi tega, kar je bilo v številkah tu iznešeno, opazimo, da je mnogo nedostatkov tudi v tem, ker so naše terenske razmere tako različne. V posameznih krajih je življenje različno, in vsled tega se premeščanja razpoložljivega učiteljstva ne vrše tako, kakor to zahteva pouk in kakor to zahtevajo razmere. Ako upoštevate tudi to, da prihaja v učiteljske vrste mnogo več žensk nego moških, in da imamo pri nas tudi tako težke razmere, v kakršnih ženske ne morejo delovati, je razumljivo, da je pravilno razmeščanje učiteljstva zelo otežkočeno. Ako upoštevamo tudi to, da so pri nas poznanstva in sorodstva, strankarska pripadnost in botrina zelo velikega pomena, tedaj boste razumeli, da je bilo zelo težko, pravilno razporediti učiteljstvo. Nastala je težkoča v spopolnjenju enega dela praznih učiteljskih mest, ker so bili mnogi nameščeni v večjih mestih, torej tam, kjer niso bili nujno potrebni. Zato bo naloga prosvetnega ministrstva, da take učitelje v bodoče postavlja na druga mesta, ker je veliko število med njimi tudi takih, ki za ta mesta nimajo potrebne kvalifikacije.

Meščanske šole.

Gospod prosvetni minister je izjavil, da meščanske šole pri nas v širokih narodnih plasteh niso popularne. Te šole ne stojijo na dovolj visokem nivoju ter se v mnogih primerih prav nič ne razlikujejo od ljudskih šol, in zato naš narod smatra, da so samo nadaljevanje ljudskih šol, radi česar tudi niso priljubljene. Radi tega je potrebno, da se dvigne njihov ugled. Zato pa morajo učitelji za te šole imeti potrebne kvalifikacije. Učiteljem meščanskih šol se mora izboljšati položaj in zvišati se jim morajo dohodki, ki bodo odgovarjali njihovim kvalifikacijam. Zato smo tudi v finančnem zakonu predložili odredbe, ki bodo hitro popravile stanje učiteljstva meščanskih šol vsaj v toliko, da se izenačijo z učitelji osnovnih šol. S spremembami in dopolnitvami zakona o srednjih šolah — ker meščanski učitelji spadajo pod srednje šole — bomo dosegli, da se dvigne novo učiteljstvo meščanskih šol na ono višino, ki bo odgovarjala potrebam, katerim so namenjene meščanske šole.

Učiteljske šole.

Za učiteljišča je rekel minister gospod Dr. Stanković, da so terensko razdeljena ta-

ko, kakor so bila prevzeta. V naši državi je vsega skupaj 40 učiteljskih šol. Ministrstvo prosvete ima danes 1200 novih prošenj absolventov učiteljišč, ki čakajo na učiteljska mesta.

V tem šolstvu bodo potrebne gotove reforme, ki bi jih želel izvesti g. minister v sporazumu s parlamentom. Nekatera učiteljišča se bodo morala pretvoriti v druge šole in ko se bo to izvršilo, se razume, da se bodo upoštevale pri tem v prvi vrsti one šole, ki vzgajajo samo učiteljice in ki danes najmanj odgovarjajo duhu časa in duhu našega naroda.

O univerzah in srednjih šolah.

Nadalje je govoril gospod minister: Imamo šole, ki so predvsem namenjene dati neko zaokroženo izobrazbo, s katero gredo absolventi med narod v življenjsko borbo. Število učencev teh šol, ki jih je bilo 1921. leta 7000, je do danes naraslo že na 30.000. Poleg tega smo imeli v letu 1931./32. v srednjih šolah 101.000 dijakov, ki se šolajo v glavnem radi tega, da bi pozneje prišli v državno službo. To so šole, ki ne podajajo zaokroženega znanja za življenje, nego so samo stopnice k višjim šolam, t. j. univerzam. Vsled tega dobivamo mnogo večje število absolviranih akademikov, nego jih je za državo in njene javne službe potrebnih. Naša družba je med tem tako malo diferencirana, da dobi le mal neznoten del dijakov po dovršeni šoli svoj kruh v privatnih službah.

Hiperprodukcija intelektualcev.

Ako upoštevamo vse to, tedaj vidimo, da so v tej smeri potrebne korekture, ako ne želimo, da bo nekega lepega dne onih z dovršeno univerzo toliko, da bodo morali stradati in vsled tega začeli ogrožati državo in današnji družabni red. Treba bo preurediti srednje šole na ta način, da bodo predstavljale zaokroženo celoto znanja, ki je našemu malemu

človeku za življenje neobhodno potrebno. Vsled tega nameravamo osnovati nove meščanske šole, ki jim bomo dali tako smer, kakršno zahteva okolica teh šol. Z druge strani bo treba usmeriti dotok otrok v te šole. Dostop v te meščanske šole bo lahko mogoč, ker se ne plača nikakih taks. Omogočen bo v teh šolah poldnevni pouk, da jih bodo mogli posečati tudi učenci iz okolice. V teh šolah ne bo treba uvajati nikakih sprejemnih izpitov. Na ta način bi se nivo teh šol zvišal in utrdil ter bi te šole predstavljale zlato nadomestilo onih šol, ki predstavljajo pripravnice za univerzo. Vse srednje šole, ki za sedaj ne nudijo svojim učencem neke zaokrožene izobrazbe, ki je potrebna za življenjsko borbo, bo treba organizirati tako, da bodo postale zavetišče samo onih, ki čutijo močno stremljenje za znanostjo.

Potrebna je selekcija, da ne bomo imeli še nadalje take situacije, kakršna je danes na naših univerzah, kjer dominirajo poleg izvrstnih tudi taki, ki spadajo v kategorijo najslabših. V državi imamo preveč srednjih šol, ki nimajo namena dati svojim dijakom zaokroženo znanje, nego predstavljajo pripravnice za višje šole. Ko pride iz teh šol dijak na univerzo, se ga ne vpraša, ali je dovteten za znanost in ali je prišel iz dobrih ali slabih šol.

Stroški za univerze.

Država izda za vse tri univerze letno 72 milijonov dinarjev. Beograjska univerza dobi od te vsote okoli 31 milijonov dinarjev za 7481 dijakov. Potemtakem stane vsak dijak na beograjski univerzi državo letno 4100 Din. Zagrebška univerza dobiva za 4700 dijakov, torej skoraj za polovico manj, 32.700.000 Din. Po tem stanju stane državo vsak dijak zagrebške univerze 7000 Din letno, skoraj še enkrat več kakor dijak beograjske univerze. Ljubljanska univerza ima okoli 1700 dijakov in dobiva za vzdrževanje univerze okrog 10 milijonov dinarjev ter stane dijak ljubljanske univerze našo državo 6000 Din.

Ob zaključku svojega govora je minister dr. Stanković naglasil, da se intenzivno dela na izenačenju učnih načrtov in da bodo v najkrajšem času sestavljene vse potrebne učne knjige, tako da bo naša prosveta od najnižjega do najvišjega razreda usmerjena v enem pravcu.

Pred rešitvijo

Finančni odbor Narodne skupščine je že razpravljal o predlogu finančnega zakona za leto 1933/34 in ga je odstopil 8. marca narodni skupščini v razpravo in odobritev. O predlogu razpravlja tudi senat.

Nas učitelje posebno zanima predlog in debata o finančnem zakonu in proračunu, ker tangira prosvetno politiko in s tem seveda tudi osnovnošolske učitelje.

Zastopniki Jugoslovenskega učiteljskega združenja so ustno in pismeno raztolmačili vsem merodajnim činiteljem in parlamentarcem, od katerih je odvisna stilizacija določb finančnega zakona in proračuna za leto 1933/34, da zahteva gospodarski interes naše kulturne prosperitete, našega kulturnega udejstvovanja in naše prosvetne bodočnosti čim večje postavke za prosveto, ki naj bodo v sorazmerju z našimi kulturno prosvetnimi potrebami, predstavljajočimi vprašanje naše boljše bodočnosti. Opozorili so na odločilno borbo z neizobraženostjo, na intenzivno delo na jugoslovanskem kulturno prosvetnem polju. Brez uspeha tega dela bo zelo težko uspešna katera koli reforma na ekonomskem polju. Prepričanje učiteljstva je osnovano na mnogih domačih in tujih dejstvih, da si sploh ne moremo zamisliti zboljšanja sodobnih življenjskih razmer brez splošnega prosvetnega zboljšanja. Skušati bomo morali potlačiti premočno poudarjanje varčevanja.

Za delovanje na duhovnem preporodu najširših narodnih množic, v duhu nove jugoslovanske orientacije, pripada nesumljivo največ zaslug narodnemu učitelju. Zaradi tega je treba, da se še nadalje naslanja nanj ta kulturno prosvetna politika med narodom. Zaradi uspeha najidealnejšega dela, ustvarjanja duhovnega, nacionalnega edinstva v vseh podrobnostih, zaradi duhovnega formiranja mladih generacij v jugoslovanski smeri je nujno potrebno zavarovati učiteljevo delo, posebno ono na deželi, v moralno pravnem in ekonomskem pogledu.

Ko bo učitelj imel vsa zagotovila, se bo mogel posvetiti svojemu nacionalno duhovnemu delu brez vsakih pomislekov, da bi mu moglo kdaj česa primanjkovati, da bi mogel biti v čem prikrajšan, ali da bi se mu mogla goditi kaka krivica. Učitelj ni samo uradnik, ni samo človek, ki dela v pisarni, marveč je misionar. On je apostol vseh najlepših stremljenj na narodno kulturni njivi, in ta misionar, ki mu je poverjeno najtežje delo, mora biti nekaj drugega in se mora z njim ravnanati drugače, nego z ostalimi uradniki iste skupine. Učitelj je žarišče prosvete v najzakovnejši vasi, v skrajnih planinskih vasičah in naseljih v ravnini, kjer največkrat nima nikakih kulturnih zadovoljstev razen knjige

in mogoče radio aparata. Ostali državni uradniki pa sedijo v udobnih pisarnah in vršijo za isto nagrado delo, za katero se ne porabi niti polovico zdravja, energije in živcev, nego z učiteljskim.

To, kar dela učitelj, dela tudi učiteljica. Ni treba, da bi mi pisali učiteljicam slavo-spev, ker so to naredili že drugi. Poudarjamo pa, da sme učiteljica z vsemi pravicami zahtevati, da se jo upošteva kot učitelja, ki je pri delu njen sotrpin.

Stilizacija § 24. predloga fin. zakona za leto 1933/34, ki je bil predložen narodni skupščini, da poročene učiteljice nimajo pravice na stanarino, je naredila v krogih vsega jugoslovenskega učiteljstva težak utis. Ta odredba je zelo težko prizadela učiteljice, ker jim ne prizna ravnopravnosti z njihovimi to-

variši — učitelji. One so v delu enake učiteljem in smejo z isto pravico zahtevati tudi pri plačilu enake pravice z učiteljem. Zaradi tega so jugoslovanske učiteljice soglasne v tem, da ne sme biti spremenjen § 84. zakona o narodnih šolah, posebno ne s takim tolmačenjem finančnega zakona, ki jih socialno podreja in obenem daje povod za debato o vprašanju, o katerem bi se sploh debatirati ne smelo. Poročene učiteljice se nadejajo, da bosta parlament in senat v zadnjem momentu to odredbo odklonili.

Ako se spremeni § 51. zakona o narodnih šolah v tem zmislu, kot je predloženo v § 24. predloga finančnega zakona, bi mogle nastati zelo značilne posledice. Učitelji se zavedajo ekonomskih težkoč in tudi radi pomagajo, da se te težkoče zmanjšajo, vendar je zanje največja garancija, ako se z zakonom o narodnih šolah precizira največje in najmanjše število učencev v razredih. Ako hočemo izvesti v šoli pouk po novih smernicah, tedaj nikakor ne smemo povečavati maksimiranega števila učencev po razredih, marveč moramo težiti za znižanjem tega števila in povešanjem izdatkov za učila, da bi na ta način postali učenci v resnici aktivni in bi prišli s svojim sodelovanjem do znanja in ne bi predstavljali sode, ki ga polnimo z znanjem.

Učiteljstvo upa, da bo ostala odredba § 51. zakona o narodnih šolah še nadalje v veljavi.

V poročilu finančnega odbora, ki je predloženo narodni skupščini 8. marca, so v § 55. točka 22. edino zdravnikom bojevnikom priznana vojna leta od 1912 do 1920 kot efektivna službena leta. Vsi zdravniki, katerim ta čas še ni bil všteti v efektivna leta, bodo prevedeni v odgovarjajoče skupine. Torej je prišlo po zaslugi nekoga do začetka rešitve vprašanja, ki je že 10 let nerešeno.

Ugotoviti moramo, da je ta rešitev nepopolna. Nele zdravniki, marveč tudi učitelji in ostali uradniki, so bili med vojno prizadeti in niso mogli napredovati v odgovarjajoče grupe, kakor njihovi tovariši. Ne gre tu za kako večjo nagrado, marveč gre le za vprašanje moralne pravice. Radi tega je v zadnjem času glavni odbor Jugoslovenskega učiteljskega združenja branil pravice učiteljev bojevnikov in to ustmeno in pismeno in na koncu je zahteval, da se namesto izraza »zdravnikom« vstavi izraz »vsem uradnikom« in s tem enkrat za vselej likvidira nepravilno stanje, ki prizadeva del učiteljev.

Do kake anomalije je privedlo nepriznanje vojnih let med učitelji, nam kaže naslednji primer: »Hvala za stališče, ki ste ga zavzeli v obrambo naših pravic zaradi reguliranja vojnih let. Evo primer: Moj učenec iz IV. razreda osnovne šole iz l. 1913, je sedaj učitelj v VII. grupi. Moja učenka iz leta 1914. ima tudi VII. grupo; naše tovarišice in tovariši, veliko mlajši od nas, so prišli v VI. grupo že lanskega leta. Tovariši in tovarišice iz leta 1914. so dobili VI. grupo, a mi, ki smo končali l. 1912. učiteljišče, smo komaj v VII. grupi. Komentar ni potreben, pač pa je potrebno razširiti § 55. točka 22. predloga finančnega zakona, kakor je izšel iz odbora, in priznati vsem uradnikom bojevnikom vojna leta od 1912 do 1920 kot efektivna službena leta.

Po »Narodni prosveti«.

Vprašanje celibata učiteljic

Za nas vse važno vprašanje je, kakšno stališče naj zavzame učiteljstvo v bodoče nampram celibatu učiteljic. Ker obstoja nevarnost, da bi nepoučeni ponavljali staro pesem, da je namreč ženska v poklicu, prav posebno še seveda poročena žena, kriva sedanje krize in s tem združene brezposelnosti, je treba odločno odkloniti to naziranje. Ogromna večina današnjega ženstva v poklicih ne odjeda moškimi prostovoljno kruha, ampak je v to prisiljena; ona mora delati, če hoče živeti, po poroki navadno v podvojeni meri, ker mora opravljati takrat še dolžnosti žene, matere in gospodinje.

Današnja kriza, ki ima za posledico to strašno brezposelnost, ne traja šele par let, kakor misli večina, ampak segajo prvi početi današnje krize v resnici že v prva leta sedanjega stoletja. Ako zasledujemo razvoj gospodarskega stanja, opazimo prve znake krize že v letih pred svetovno vojno, kajti že takrat je nadprodukcija povzročila raznim državam hude in resne skrbi. Ravno zato, ker so hotele razne države na vsak način najti nova tržišča svojim proizvodom, je izbruhnila svetovna vojna. Svetovna vojna, ki je uničila toliko delovnih moči in stvarnih dobrin, je krizo samo navidezno nekoliko zavrla, da se je po par letih tem strahotnejše razpasla.

Sporodno s prvimi znaki krize se je pričelo širiti v meščanskih krogih obubožanje. Nastajajoča kriza je odvzela velikemu delu moških možnost zaslužka, ostalim pa je splošno obubožanje vsaj občutno zmanjšalo dohodek. Zato je bilo vedno manj takih moških, ki bi si bili lahko že v svoji zgodnji moški dobi osnovali družino, sporedno s tem pa

je bilo vedno manj takih žensk, ki bi se lahko udejevali izključno doma v gospodinjstvu. Zato so bile tudi te ženske prisiljene, da si poiščejo razne poklice, pa tudi, da jih izvršujejo še po svoji poroki. Zato se moramo vedno zavedati, da je poročena žena v poklicu samo posledica moške brezposelnosti, oziroma obubožanja, ne pa obratno.

V enem oziru pa je bila ta izprememba pravična, z obče človeškega stališča namreč, kajti meščanska ženska se je s tem, da je bila prisiljena delati, približala kmečki in delavski ženi, tako da se je s tem vsaj ena socialna krivica izravnala. Kmečke ženske že od pamtikeva ne morejo biti samo žene, matere in gospodinje, ampak imajo tudi svoje trdo poklicno delo. Prav tako se godi tudi delavskim ženskam. Zato se ne smemo čuditi, da so se n. pr. razni kmečki voditelji po drugih državah že večkrat izjavili proti rodbinskim dokladam državnih uradnikov, češ, z davkoplačevalčevim denarjem pač lahko država plačuje uradnika, nima pa pravice, plačevati mu žene, naj tudi uradnikova žena dela prav tako kakor n. pr. kmečka, če hoče živeti. Ako hočemo biti pravični, moramo priznati, da je to stališče z vidika davkoplačevalca pravilno. Še bolj nezadovoljen bi bil davkoplačevalec, ako bi se rodbinske doklade zvišale, kar pa bi bilo nujno potrebno s trenutkom, ko bi vpeljali celibat za aktivne državne uradnice, torej tudi za učiteljice. Ali se naj omogoči vsem poročenim ženam, da bodo lahko samo žene, matere in gospodinje, ali pa naj vse delajo v poklicih, dokler je to potrebno za človeško družbo. Izgovori, da bi potem propadel človeški rod, ker bi propadle

družine, ne drže, kajti ravno iz kmečkih domov, kjer se lahko mati družini najmanj posveti, prihajajo naši najboljši ljudje.

Dokler traja današnja kriza, je torej edina rešitev družinskega življenja v tem, da delata v poklicih oba, mož in žena in si s skupnimi sredstvi ustvarita lastno ognjišče. Možna bi bila še druga rešitev, ki bi pa najbrže zbudila še večji vihar ogorčenja, če bi jo kdo resno predlagal. Mnogi so namreč mnenja, da bi morala plačevati država svoje uradnike samo po vrednosti njihovega dela, da bi torej ne smelo biti tako velikanske razlike med plačo začetnika in plačo tistega, ki gre v pokoj. Brez dvoma se da to stališče tudi dobro zagovarjati, zlasti še s stališča ohranitve družin. Dokler pa imata n. pr. samski učitelj in profesor s 30 leti, torej v najlepši moški dobi, kvečjemu lahko približno 1500 dinarjev mesečnih dohodkov in še to v najugodnejšem primeru, jima ne smejo drugi vzeti zadnje možnosti za ustanovitev lastnega ognjišča s tem, da priporočajo celibat učitelje ali drugih državnih uradnikov.

Mnogi spet zrejo dalje in se vprašujejo, kako dolgo bo delo vseh poročenih žen sploh še potrebno. Treba je poudariti, da je za zdaj še potrebno, kajti za sedaj še ni nikjer nadprodukcije, kakor to mnogi mislijo, ne v duhovnih in ne v svetnih dobrinah. Res je, da stroji v vedno večji množini nadomeščajo delo človeških rok, tako da je na mnogih krajih nakopičenega že preveč blaga. Toda če stvar natančneje premostrimo, vidimo, da še ni izdaleka preveč duhovnih dobrin, pa tudi, da so samo nepravilno razdeljeni. V resnici jih je še premalo, še stokrat več bi jih bilo potrebno, da bi se vsi ljudje izobrazili, nasitili, oblekli, obuli, da bi imeli vse one tisočere stvari, katere imajo danes samo nekateri. Kadar bodo vsi ljudje duševno in telesno z vsem preskrbljeni, takrat bomo šele lahko govorili o resnični, absolutni nadprodukciji. Za sedaj pa tega še ni, zato je naloga odločujočih državnikov vsega sveta, poiskati pota, po katerih bomo prišli polagoma do tega, da bodo vsi deležni vseh notranjih in zunanjih dobrin.

Kadar se bo vse to zgodilo, takrat bo šele delo poročenih žen postalo nepotrebno. Takrat bodo tudi stroji še vse bolj izpopolnjeni, da bo zadostovalo, če bo delale en del človeštva in še ta v skrajno kratkem delovnem času, pa bodo s tem krite vse tekoče potrebe. Takrat bo res aktualna zahteva, da naj delajo samo moški, ne ženske, ki lahko na drugi strani kot gospodinje, žene in matere človeštvu neprimerno več koristijo in takrat se bodo poročene žene res morale umakniti iz vseh poklicev. Toda ta umik bodo morali pripravljati dalekosežni gospodarski načrti, ki bodo morali predvsem poskrbeti možkim dohodkom, ki so potrebni za vzdrževanje družine, ki pa bodo morali gledati tudi na to, da se bodo umaknile poročene žene iz vseh poklicev istočasno.

Za vse to pa čas še ni dozorel in nobeden izmed nas ni poklican rešiti z enim zamahom peresa gospodarskih vprašanj, s katerimi si belijo glave vsi odločujoči državniki. Iz vseh teh razmotiranj pa jasno sledi, kako brezplodna in malenkostna so prizadevanja nekaterih, ki hočejo prehiteti razvoj časa, ki hočejo n. pr. izriniti poročene žene — uradnice — učiteljice s tem, da hočejo uvesti celibat, dokler ne velja za vse javne in, v kolikor to gre, tudi za svobodne poklice celibat. Dotični stan kot celota bi bil na tem najbolj prizadet in oškodovan, ker bi bili vsi drugi stanovi na boljšem.

Da bi se začel celibat ravno pri učitelstvu, o tem more biti še manj govora. Predvsem zato, ker bi se brezposelnost med učitelstvom pri nas še ne smela pojavljati, kajti v naši državi manjka še toliko učiteljstva, da bi se lahko vsi zaposlili, ki sedaj čakajo na službo, in še bi jih bilo mnogo premalo, ko bi se našel potreben denar. Drugi

razlog pa je ta, da je ravno na vzgojnem polju poročena žena bolj na mestu kot kjerkoli drugje, kajti dejstvo, da je mati, bo učiteljici brez dvoma samo omogočilo razumevanje otrok, ki so ji izročeni v vzgojo. Zato dvomim, da bi moglo vzgojstvo sploh kdaj pogrešati sodelovanja poročenih učiteljic.

Mislím, da je naloga nas vseh, da ščitimo poročene učiteljice vsaj dotlej, dokler se razmere temeljito ne izpremenijo. Da bi vpeljali celibat učiteljic, splošno in brez izjeme za vse sedanje in bodoče primere, o tem v sedanjih gospodarskih razmerah ne more biti govora. Preostalo bi samo še celibat učiteljic za posebne slučaje, po individualnih prilikah, torej za one učiteljice, ki živijo v izjemno ugodnih razmerah. Dasi sem vedno zagovarjala poklicno svobodo sleherne ženske, bi se mi z ozirom na današnje težke čase zdelo vseeno primerno, da prepustijo take učiteljice svoja mesta drugim, ki hočejo tudi delati in — živeti. Vprašanje pa je, če je teh slučajev sploh toliko, da bi se radi njih splašalo kršiti načela. Morda je odstotek dobro situiranih učiteljic še veliko manjši, nego si predstavljamo, kajti nihče ne ve točno za razmere

drugih in za njegove obveznosti, saj se pogosto skrivajo za navidezno udobnostjo obupne razmere. Pa tudi, če temu ni tako, se mi zdi, da se ne izplača začeti pri malih socialnih krivicah.

Če bi vpeljali celibat za dobro situirane učiteljice za sedaj in za bodoče, če bi torej veljal celibat za individualne prilike, bi se prav lahko zgodilo, da bi to ne zadelo tistih, za katere bi bilo potrebno. Tisti, ki ne služijo iz resnične potrebe, imajo le prepogosto dobre zveze, ki jih bodo že obvarovale vsega hudega. Prav verjetno je, da bi bile najprej in najbolj zadete tiste družine, ki bi bile takih dobrot najmanj potrebne, ki bi bile brez plače žene in matere resno ogrožene, posebno še, ker je prav verjetno, da bi potem tudi take primere začeli izrabljati nepoklicani činitelji. Splošen celibat učiteljic za sedaj in za bodoče je čisto nemogoč in moramo učiteljice tako zahtevno enodušno enkrat za vselej zavrniti. V našem interesu pa je, da smo tudi proti celibatu po individualnih prilikah vsaj dotlej, dokler resnično ne bo nikjer v državi nobenega mesta za inteligentni naraščaj.

Milica Stupanova

Vprašanje stanovanjskih najemnin v Ljubljani in okolici

Društvo stanovanjskih najemnikov za dravsko banovino v Ljubljani poroča svojim članom, da finančni zakon za leto 1933/34, kakor je izvedelo pri ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje, ne bo vseboval pooblastil banovinom za ureditev stanovanjskih najemnin, pač pa se namerava tako pooblastilo za zakon o decentralizaciji državne uprave.

Glede na članek »Društva hišnih posest-

nikov za Slovenijo« v Ljubljani pod naslovom »Kaj je resnica« v njih glasilu »Moj dom« št. 1. z dne 15. febr. 1933. odgovarja »Društvo stanovanjskih najemnikov« naslednje:

a) Po uradnih podatkih davčne uprave za mesto Ljubljana je res zaznamovati pri nekaterih stanovanjih padec najemnin iz leta 1931. na 1932.; toda razlika najemnin je pri primerljavi obeh let pri večini hiš v Ljubljani velika in sicer znaša povprečno:

v letu 1931.:	v starih hišah:	v letu 1932.:
za 1 sobno stanovanje od	600—6.000 Din in od	1.044—7.200 Din
za 2 sobno stanovanje od	1.600—14.400 Din in od	1.860—15.930 Din
za 3 sobno stanovanje od	4.200—18.400 Din in od	4.800—20.400 Din
za 4 sobno stanovanje od	10.256—24.000 Din in od	10.619—24.000 Din

v letu 1931.:	v novih hišah:	v letu 1932.:
za 1 sobno stanovanje od	960—8.100 Din in od	2.400—8.100 Din
za 2 sobno stanovanje od	6.000—11.000 Din in od	6.600—16.200 Din
za 3 sobno stanovanje od	6.600—24.000 Din in od	9.600—22.800 Din
za 4 sobno stanovanje od	12.960—32.400 Din in od	13.900—27.600 Din

Iz tega se vidi, da je ostala najemnina enaka, oziroma deloma padla samo pri večsobnih stanovanjih, ki jih hišni lastniki niso mogli oddati, ker jih stanovanjski najemniki ne morejo plačevati.

v letu 1931.:	v starih hišah:	v letu 1932.:
za 1 sobno stanovanje od	600—2.400 Din in od	600—3.600 Din
za 2 sobno stanovanje od	1.200—4.800 Din in od	1.200—5.400 Din
za 3 sobno stanovanje od	2.100—9.600 Din in od	3.600—12.000 Din
za 4 sobno stanovanje od	9.000—16.200 Din in od	9.600—14.400 Din

v letu 1931.:	v novih hišah:	v letu 1932.:
za 1 sobno stanovanje od	1.200—3.600 Din in od	1.500—3.600 Din
za 2 sobno stanovanje od	3.000—5.400 Din in od	3.600—6.600 Din
za 3 sobno stanovanje od	4.800—12.000 Din in od	4.800—12.000 Din
za 4 sobno stanovanje od	9.600—16.500 Din in od	10.800—14.400 Din

Društvo sporoča obenem ljubljanskim stanovanjskim najemnikom, da bodo nabirali člane osebno akviziterji, ki bodo prihajali z našimi legitimacijami k posameznikom na

b) Glede stanovanjskih najemnin v ljubljanski okolici se zopet vidi, da so se najemnine zvišale ter da so padle samo pri večsobnih stanovanjih iz istega razloga kakor pri mestu Ljubljana. Povprečna najemnina znaša:

dom. Vabimo vse stanovanjske najemnike, da v čim večjem številu pristopijo k našemu društvu. Akviziterji se bodo zglasili pri najemnikih po 1. aprilu.

Jože Župančič:

V dolini divjega potoka

Z izleta po Kočevskem.

Razbeljeno poletno sonce se je vsrkavalo v bel trak, ki veže pisane pokrajine med Zasavjem, Temeniško dolino in Pokrčjem — tako menda nekako se imenuje vabljiva dolina okrog izvira Krke in nadalje Žužemberka, Dolenjskih Toplic, Novega mesta in naprej proti Brežicam. Podil sem svojega železnega konjiča v klance in ga zaviral navzdol, pa sem dospel v Dolenjske Toplice, kjer me je čakala prijateljska družina brezskrbnih tabornikov. Cvrli smo se na dolinskem soncu in stikali za vabljivimi slikami okoliša... Zvečer pa smo družno posedli z našimi novimi prijatelji na čelu z marljivim domačim šol. upraviteljem tov. Gregorcem, ki nas je vpeljal v vse zanimivosti svojega službenega paradiža. Dolenjske Toplice... hm, vsakdo bi menil, da leži ta čarobni kraj v osrčju krajev s slovensko govorico. Gotovo pa se začudite, ko zveste, da so že prve sosednje šole, oddaljene le nekaj pičlih kilometrov — tujejezične, nemške, kočevarske.

— »Le z nami! Voz je pripravljen!«... Kolesa se kotlajo, pred nami se vrtili zanimiv pokrajinski film. Smo pod gozdnatim Rogom, gorskim hrptom, ki se razprostira še po kočevskem svetu. Uvodoma moram povedati, da nemški jezikovni otok ni vsidan le v kočevskem okraju, kakor mnogi to menijo. Ozemlje kočevskega sveta se nahaja tudi v sosednjih okrajih. Pri rokah imam statistiko ljudskega štetja iz leta 1910. Z ozirom na to, da so izvedla tedanja avstrijska oblastva ljudska štetja tendenciozno v vseh pogledih

in povsod, zato mi ni treba posebej poudarjati, da navedene številke, čeprav uradne, niso zanesljive.

Statistika Kočevjarjev.

Sodni okraj:	občin:	naselij:
Kočevje	23	118
Črnomelj-Metlika	6	15
Novo mesto	2	37
Žužemberk	1	3
Ribnica	1	6

L. 1910. so imeli Kočevjarji 33 občin in 179 naselij. Vseh pa je bilo 17.184. Primerjajoč predvojno kočevsko statistiko, je nemški živelj številčno dosledno padel. L. 1880. jih je bilo 19.029, l. 1890. 18.664 (— 365), leta 1900. 18.297 (— 367). Močan vpadek kaže tudi, kakor že povedano, desetletje 1900—1910. — 1113!

Zanimivo primerjavo nastajanja Kočevjarjev nam kaže ljudsko štetje, ki ga je izvedla jugoslovenska država kmalu po končani svetovni vojni leta 1921. Takrat je štela nemška jezikovna manjšina skupno 12.568 Kočevjarjev, ki so bili naseljeni po naslednjih sodnih okrajih:

Črnomelj-Metlika: 531 prebivalcev ali 2-26 odstotkov vsega okraja;
Kočevje: 9544 prebivalcev ali 50-80% vsega okraja;
Novo mesto: 1662 prebivalcev ali 6-36% vsega okraja;
Ribnica: 289 prebivalcev ali 2-31% vsega okraja;
Žužemberk: 542 prebivalcev ali 6-17% vsega okraja.

Primerjava statistik predvojne in po-vojne ljudskega štetja kaže zanimivo nazadovanje za — 4016 duš. Za jasnost slike,

bi moral predložiti tudi številke poslednjega, pred leti izvedenega ljudskega štetja. Pa kakor sem se tudi trudil, nisem mogel dobiti točnih virov, da bi prikazal povsem upravičeno pričakovani padec nemškega življa na Kočevskem. Skušal pa bom popraviti današnjo pomanjkljivost ob prvi priliki.

Naša cesta se vije po tipični kraški pokrajini. Je to oni mehki dolnjski kras: zelene livade, lijakaste kotline, vsepovsod pa, kamor seže oko, glodajo mehko travo — beli zajčki... Zajčki?... Ne! Šegavo izoblikovani apnenčevi skladi so to, z belosnežno barvo prelaskirani, da ustvarjajo videz zajčkov.

Cesta se prične dvigati, ves čas ji brzi vstric in nasproti zgovorni potok. Divji potok je to. Kakor stopnice se vrste žage v globelasti strugi druga za drugo. Koliko smo jih že našli? Deset... dvanaest in še več... Res: ves divji mora biti ta potok, saj je komaj ped širok, pa ti nenehoma poganja orjaška kolesa, ki ne utihnejo v dobrih, rodovitnih letinah niti ponoči.

Kriza pa je zašla tudi v skrito domačijo Divjega potoka, da nekatere žage molče kakor v težkem snu.

— »Kje pa smo?« se začudeno vprašam, ko čitaš med potjo na hišah poslovnih ljudi za slovensko oko neobičajna imena. Napisne table predstavljajo imena stanovalcev: Wrinskelle, Schauer, Petschauer, Matzelle, Hönigsmann... Še bolj te zbode v oči, da so zabeleženi poklici dvojezično. V groteskno majhni kajžici je nastanjena šivilja, pa ima velik napis: »Näherin«.

Radovedni hitimo po navkreber speljani cesti. Ne ustavljamo se niti pri tradicionalnih postajališčih. Še celo mimo gostilne vabljivega štabljara »Beim Gasthaus zum Bika-

Splošne vesti

SEJA GLAVNEGA ODBORA JUGOSLOVENSKEGA UČITELJ. UDRUŽENJA bo 20. in 21. aprila 1933. v domu Jugoslovenskega učiteljskega udruženja v Beogradu.

Začetek ob 9. uri.

Dnevni red:

1. Poročilo predsednika glavnega odbora.
2. Poročila predsednikov banovinskih sekcij o delu sekcijskih uprav.
3. Sestava resolucije.
4. Izpremembe in dopolnitve v pravilih.
5. Predlogi in vprašanja.

— Občni zbor Učiteljskega doma v Ljubljani bo 25. marca 1933. v sobi odsekov JUU Franciškanska ulica 6. Začetek ob 8. uri. — Vabimo k obilni udeležbi. — Odbor.

— Poziv upraviteljem kmetsko - nadaljevalnih šol! Kralj. banska uprava zahteva nujno predložitev obračunskega akta o delovnem obdobju iz l. 1931., ki kroži sedaj v svrhu predložitve obračunskih prilog po šolah. Sedanjim imetnikom naj akt z vsemi prilogami takoj vrne šolskemu upravitelju na Teharjah pri Celju. — Jos. Gosak.

— Podporno društvo državnih in banovinskih uslužbencev, ki ima svojo društveno pisarno v Ljubljani, Križevniška ulica 5/II, je na ponovno izraženo željo članstva, da bi se mu omogočilo tudi zdravljenje in popravilo zob, česar pravilnik bolniškega sklada doslej še ni predvideval, po temeljitem preudarku odločilo, da omogoči svojim članom tudi te vrste zdravljenje. Društveni odbor je v okviru bolniškega sklada izdelal pravilnik odseka za zobozdravniška dela, ki omogoča članstvu v teh težkih časih, da si s pomočjo sklada preskrbi brez ogroženja lastnega gospodarskega ravnanja zobozdravniško pomoč pri prvovrstni izvršitvi dentističnih del. Podporno društvo si je svesto, da prevzema z ustanovitvijo tega odseka v interesu svojega članstva le veliko poslovno breme. Odsek za zobozdravniška dela bo pričel z delovanjem s 1. junijem 1933., če se bo priglasilo zadostno število interesentov.

— Podporno društvo državnih in banovinskih uslužbencev. Tretji redni občni zbor »Podpornega društva držav. in banovinskih uslužbencev«, ki se je vršil v nabitni polni dvorani pri Mraku dne 4. marca t. l., je otvoril predsednik g. Dolžan, ki je po kratkem predsedniškem nagovoru podal besedo tajniku društva g. Markiču. Iz tajniškega poročila posnemamo, da se društvo živahno razvija in da število rednega članstva stalno raste. Taško ima društvo v pogrebnem skladu 1160 rednih in 117 izrednih članov in članic. Stanje članstva bolniškega sklada pa izkazuje 939 oseb. Odbor je imel v poslovnem letu 19 sej. Člani boln. sklada imajo po določilih tostvarnega pravilnika poleg brezplačne dobave zdravil in brezplačnega zdravljenja pri skladovih zdravnikih tudi razne druge ugodnosti, ker vzdržuje društvo z raznimi zdravstvenimi zavodi poslovne zveze. Pri banski upravi je predsednik društva v posameznih primerih dosegel za člane društva znatno znižanje oskrbnin v zdravilišču na Golniku. Tudi Higienški zavod nudi društvu popust kakor drugim bolniškim blagajnam. Iz poročila blagajnika g. Bischofa posnemamo, da znaša društvena imovina 224 tisoč dinarjev. V preteklem letu je društvo izplačalo za zdravila in zdravnike 123.000 Din, za posmrtnine 16.500 Din, za razne podpore 10.500 Din. Imovina je narasla za 72.000 Din. — V imenu nadzorstvenega odbora je gosp. Česnik predlagal razrešnico z zahvalo, ki jo je občni zbor sprejel. — Pri volitvah je šlo za novoasedbo dveh mest v upravnem in dveh mest v nadzorstvenem odboru. Na vsa štiri mesta so bili izvoljeni dosednji funkcio-

birta, koder imajo v podzemskih kletih hlajeno pivo, se ne ustavimo...

• Konjički se junaško upirajo v bregovito cesto.

Hi-hot, konjički!...

Pa smo v Črmošnjicah, središču kočevskega sveta v novomeškem srezu. Ob cesti stoji šola. Prijazno nam odzdravljajo iz senčne ute gospod, ki so ga izletniki zmotili prav v trenutku, ko je zavijal svojemu nasprotniku vrat... Na šahovski deski — namreč...

Prenehata oba šahista z bojem na kvadratah, črnobeli deski in se nam kot domačinov. Josip Šerbec priklapi v družbo ter nas uvaja v domače zanimivosti...

Črmošnjaška šola je trirazrednica in šteje 143 otrok. Novomeški srez šteje 7 manjšinskih šol z nemškim učnim jezikom. Razen Črmošnjic so to še Uršna sela, Rožni dol, Laze, Štale, Poljane in Podstenica. To je pa le del manjšinskega šolstva v kočevskem svetu, kjer je sedem manjšinskih šol. Zadnje čase so mnogi naši nacionalni krogi načeli vprašanje, ali je upravičeno tako številno manjšinsko šolstvo. Na lankoletni veliki skupščini CMD v Slov. Bistrici, kjer smo obravnavali vprašanje našega in tujega manjšinskega šolstva, nam je generalni tajnik šolske družbe g. ing. Mačkoveš s številnimi dokazali, da pride procentualno pri nas več razredov na sto nemških kakor pa na sto slovenskih — jugoslovenskih otrok. Tako razmerje je gotovo nezdravo, škoduje pravilnemu usmerjenju narodnega šolstva in je v stalno spodbudo nam vsem, zlasti v nacionalnem pogledu. Kdor stalno in točno zasleduje pokret v naši stanovski organizaciji, je opazil med drugimi poročili, da sta dve družbi JUU razmotrivali prav pred dnevi poglavje manjšinskega šolstva v naši banovini. In ne z odobravanjem. V tej zadevi bomo

ZEMLJEPIS IN ZGODOVINA

za III. in IV. razred osnovnih šol

od J. Polaka

stane samo 9 Din, odnosno 10 Din, a Vam zelo olajša pouk, ker Vam ni treba snovi narekovati, si otroci s tem ne kvarijo pisave in ne pravopisa ter pridobite na času. Naročite takoj vse štiri knjižice za 38 Din, odnosno one, ki jih potrebujete za sebe ali učence

v knjigarni

Učiteljske tiskarne v Ljubljani ali pri podružnici v Mariboru

narji. — V ostalem je bil sprejet sklep, da se vsem novim članom, ki pristopijo k društvu (članstvo se sprejema le do 45. leta starosti) do 31. maja letos, zniža pristopnina na 40 Din (sicer znaša ta pristopnina od 50 do 300 Din). Občni zbor je potekel v najlepši slogi.

— »Gospodinja« je strokovno glasilo »Zveze gospodinj« in izhaja že drugo leto. List ima glavni namen, da izobrazuje gospodinj in njihov poklic, ki vsekakor ni lažji kot drugi. saj gospodinja je oni faktor, ki mora v današnjih težkih časih najti pot celici človeštva to je družini, od katere je odvisna vsa človeška zajednica — država. Namen tega lista je, da deluje za povzdigo osebnih, gospodarskih, socialnih in kulturnih koristi gospodinj. V vsaki številki so strokovni članki o delu. Dalje so sami poučni in praktični članki, ki so razdeljeni v sledeče rubrike: Zdravstvo — Stanovanje — Gospodinjstvo — Vrt — Tehnika — Kuhinja — Jedilniki. — »Gospodinja« stremi, da dvigne našo gospodinj, meščansko in kmetško, in ji nudi le koristi. V »Društvenih vesteh« prinaša poročila o delu in gibanju naših gospodinj, o sestankih in ekskurzijah. — List priporočamo našim tovarišicam, posebno onim, ki delujejo v gospodinjstvo — nadaljevalnih šolah.

Ce žaja te in glad mori,
a skopo v žepu ti zveni,
za mal denar postregel rad
ti »Daj-Damov« bo avtomat.

— Šolski oder. Na razna vprašanja, kje se dobi ta ali ona mojih igrice, javljam nastopno: Vsi izvodi igre »Oporoka kralja Matjaža« in »Gospod in sv. Peter« so že pošli. »Grudico« je založil Glavni odbor Podmladka v Beogradu. Pač pa sem igro precej predelal, da je veliko obsežnejša ter ima sedaj tudi več pevskih točk. Dobi se pri meni v strojepisnem izvodu. »Šolo v nebesih« ima v zalogi Učiteljski dom v Mariboru. Kdor želi igro v predelani in širši obliki, naj se obrne name. V strojepisnem izvodu morem postreči z igro »Palčki zidajo« in »Miklavž štev. 2«. Zadnja je primerna za večje družabne večere (državnih nameščenecv). — Zolnir Oskar, Maribor, Franciščanska ulica 21.

moraliti priti kmalu na jasnost in stopiti po potrebi v stik tudi z drugimi organizacijami, ki so interesirane na pravični rešitvi manjšinsko-šolskega vprašanja.

Na naše rojake tam doli ob Soči in one tam gori v Podjurski dolini sem mislil, ko sem se šetal sredi črnošnjaških zanimivosti. Društveni prapor morda kakega dekliškega, da, celo verskega krožka je bil to, ki je bil shranjen v držicah cerkvenih klopi. Sveč črn žalni trak se je vil ob zastavi z napisom: »Ruhe sanft, teure Mitschwester«...

Ob vhodu v cerkev, na zidu, je bilo pritrjeno vabilo za pristop h književni družbi. Gledam: Vodnikova družba? Ne!... Mohorjeva družba? — Tudi ne!... V nemškem jeziku natisnjeno vabilo za pristop k »St. Josef Bücherbruderschaft«, ki izdaja letno po 6 nemških knjig.

Kako je pel znameniti Šiškar Vodnikov Tine? Ali ne tako:

— Od nekdanj prebiva tukaj naš rod.

Ce ve kdo za druž'ga, pove naj od kod.

Pa to ne velja samo za nas, ki bivamo v svobodni Jugoslaviji. Tudi Korošci in Primorci so na svojih domačijah že — »od nekdanj...«, pa mora njih pesem in še celo njih govornica molčati. Po Kočevarskem pa slišiš čisto po znani melodiji razvpite nemške himne »Die Wacht am Rhein«... naslednjo popevko:

— Vom Rinza Fluss
bis Kulpa Strand
Hoch lebe:
Das Gottscheer Land...

Naši Kočevci pa so še le nedavno praznovali šeststo letnico, od kar so prišli njihovi predniki v naše kraje in postali naši

Osebnne zadeve

PREVEDENI SO UČITELJI (ICE):

v IX. skupino:

Amon Viktorija iz Suhorja; Sreš Josipina iz Tišine; Hafner Karolina iz Kamne gorice; Perpar Vekoslav iz Kostivnice; Raybar Hinko iz Srednje Bistrice.

v VIII. skupino:

Vuk Karolina iz Sv. Lovrenca; Dolene Ljuboslava iz Šmarji; Martinčič Matilda od Sv. Duha.

v VII. skupino:

Solar Franc iz Loč; Supančič Martina iz Most; Grašič Franc iz Iške vasi; Šega Franjo iz Gomilkega; Rihar Franja iz Horjula; Porekar Vlado iz Ljutomer; Grossman Ida in Verčkovnik Ivana iz Št. Ilja v Slov. goricah; Pečnik Ivan iz Radeč; Grundner Viljem iz Radovljice; Solar Elizabeta iz Poljčan; Senčar Marija iz Stranice; Godiel Pavla iz Petrovč; Jugovič Marija iz Velenja; Černe Al. iz Borovca; Dereani Vida iz Dol. Nemške vasi; Rott Angela iz Rečice; Kokotec Janjo iz Dobropolja; Komar Radoslav iz Ptuj; Komar Ljudevit iz Ponikve; Bolhar Vera iz Celja; Rustja Jožica iz Kočevja; Jezovšek Marija iz Maribora; Tomažič Angela iz Maribora; Golob Ivan iz Kamnika; Schitnik Marija iz Jesenic; Lahajner Nikola iz Kočevja; Galob Rudolf iz Mežice; Bevc Franc iz Št. Vida; Zupanec Pavla iz Nove cerkve; Ravnikar Vinko iz Št. Gotharda; Rupret Vinjo iz Smlednika; Razpotnik Franjo iz Griž; Čeh Marija iz Male Nedelje; Fakin Nada iz Šmarja; Unverdorben Josip iz Zreč; Kokalj Janko iz Poljan; Kumelj Vera iz Ljubljane; Golob Ruža iz Vuzenice; Kramar Justina iz Golega; Prelog Janko iz Male Nedelje; Piano Mara iz Šmartna; Plehan Franja iz Šmartnega; Madon Olga iz Trbovelj; Merlak Valentina iz Horjula; Predan Franja iz Majšperga; Mušič Marija iz Ljubljane; Šturm Erna iz Ljubljane; Pivc Maks iz Zalca; Franc Ernest iz Studencev; Vunderl Matej iz Cvena; Zupančič Fran iz Vel. Gabra; Zeilhofer Alfonz iz Limbuša; Stojkovič Hedvika iz Kroke; Skok Gabrijela iz Zič; Sadar Angela iz Celja; Trampuž Marija iz Ljubljane; Beg Pavla iz Trbovelj-Vod; Brus Marija iz Sevnice; Jenko Vincenc iz Negove; Adamič Marija iz Toplice; Adamič Arnošt iz Toplice; Toni Justina iz Homca; Binder Ljudmila iz Dol. Bistrice; Pirjevec Andrej iz Loč; Poje Ljudevit iz Šafarskega; Porenta Antonija iz Predoselj; Predan Rudolf iz Rog. Slatine; Trošt Franc iz D. M. v Polju; Blagojevič Bogoljub iz Velenja; Rihter Ivan iz Štrigove; Razingger Valentin iz Gorji; Hitzl Ana iz Ljubljane; Vertačnik Vid iz Vojnika; Perhavec Vladimir iz Tržiča; Štrubelj Jože iz Černomlja; Štrbenk Ana iz Črnomla; Merhar Marija iz Žužemberka; Menard Ana iz Žirov; Mlakar Julija iz Trbnj; Stoviček Svatopluk iz Ljubljane; Pogačnik Janko iz Celja; Pavlin Antonija iz Tržiča; Miklavčič Antonija iz Studenca-Iga; Rabič Alojzij iz Jesenic; Kristan Srečko iz Leš; Krische Anton iz Starega loga; Roš Fr. iz Celja; Kobentar Anton iz Radovljice; Kastelic Ema iz Tržiča; Omahen Josipina iz Beltincev; Črnko Draže iz Jarenine; Čuček Marija iz Nove cerkve; Klemenčič Vlado iz Vel. Nedelje; Kržišnik Cecilija iz Žirov.

Ja čeno ja krože in ta otroka —
»Tempo« čenja na otroka

LJUBLJANA	Za gotovino:	MARIBOR
Gledališka 4	Selenburgova 4	Slovenska 18

sodeželani. Z vso slovestnostjo so takrat obhajali pomembni jubilej. Gotovo je bil to svetel dokaz naše pomirljivosti, saj so se kočevskih slavnosti udeležili ne samo Nemci iz Rajha in vseh ostalih nemških pokrajin, temveč so bili na slavnosti skupno z našimi prebivalstvom tudi predstavniki naše kraljevine. V dokaz: pred oblastvi smo vsi državljani enaki!

— »Pripeljite ob prvi priliki naš Ekskurzijski odsek JUJ v naše kraje!« nas je vabil prijazni črnošnjaški Cicerone. »Oblezli bomo ves okoliš, še na Gače pojdemo, ki se naš kočevski Triglav in pradamovina kočevskih naselnikov. Do Mirne gore, koder je koča črnomeljske SPD, pa je le dve uri od nas. Na gotovo svidenje!«, nam je vzklikal vrli črnošnjaški šolski upravitelj, ko nas je spremil prav do sosednjega kraja, do domačije g. Matzelleta, tamkajšnjega župana in predsednika kr. šol. odbora, koder smo se v številni družbi razhajali.

Solnce se je že spuščalo za oddaljeno Ribniško goro, Divji potok je kakor užaljen godrnjal na cesto, ki teče poleg njega menda za nadzorstvo, ko se spuščata v dolino proti topliškim poljem. Kljub počitniški vročini smo začutili hladne dihe s korita Divjega potoka, ko so nas Gašperjevi konjički cijazili v diru proti domu. In je menil eden naših, ko smo imeli spet štirinajst kilometrov dolgo pot iz Černošnjice za sabo: »Le med našimi tovariši najdeš idealista, ki hodi tako daleč vežbat svoj goslaški zbor,« kakor to dela tov. Šerbec, ki poučuje topliški sokolski orkester...«

Prve zvezde so zagorele na nebu, preko polj je plavala fantovska pesem. Bili smo — doma.

Učiteljski pravnik

—Š Moji prejemki je tablica, ki stane 50 par. Prvič je bila izdana ta tablica za šolsko leto 1931/32. in je bila priložena »Ročnemu katalogu« za isto leto. Ta tablica je vsebovala le opozorilo na dospelost period. poviškov. Tablica »Moji prejemki« za šol. leto 1932/33. pa ima — izpolnjena — opozorilo za period. povišek in za pravico do višje položajne skupine. — Mnogokrat smo opozarjali tovariše (tovarišice) v tej rubriki, kdaj se dobi pravica do napredovanja v položaju, pojasnjevali to v odgovorih na vprašanja, kdaj sme kdo prositi za višjo položajno skupino. »Ročni katalog« točno opisuje na strani 58, kaj se šteje v rok § 49. ur. zakona, a dobe se še posamezniki — redki sicer —, ki so se izognili nakupu pripomočkov, t. j. »Roč. kataloga«. »Mojih prejemkov« in so prezrli naša opozorila glede napredovanja, pozive šol. oblasti leta 1931., naj vložijo prošnje ter se ravnali glede napredovanja v polož. skupinah še po predpisih urad. zak. iz leta 1923. in razvrstili uredbi z dne 31. X. 1923., ki predvideva za napredovanje 8, 14 in 20 let službe. — Med onimi »redkimi« so taki, ki so napredovali po prejšnjem zakonu že l. 1925., 1926. in 1927. in bi gotovo že uživali višji položaj po novem urad. zakonu, če bi bili vložili prošnje prej, t. j. na splošne pozive. Sklepamo, da ti »redki« ne žive v težkem položaju, sicer bi se bolj zanimali za svoje pravice. Radovedni smo, če so si ti »redki« omislili »Ročni katalog« in tablico »Moji prejemki« ter ali se vodi na dotičnih šolah »Pregled dospelosti poviškov«.

—Š Poročila na oblasti — glej Roč. katalog, stran 31 — prvi odstavek.

Naša gospodarska organizacija

—g Učiteljski dom v Ljubljani. Članstvo ljubljanskega učiteljskega društva, zbrano na svojem rednem zborovanju 18. marca t. l. v Ljubljani, je darovalo za Učiteljski dom 280 dinarjev. S tem je pokazalo, da zna ceniti svoj dom. Članstvu in nabiralateljcem ge. Polakovi in njeni hčerki gdč. Veri se najiskrenejše zahvaljuje za dar in trud blagajnik Učit. doma.

Mladinska matica

Z 22. SEJE

1. Sestavi se razpis nagrad za knjigo izrednih publikacij M. M.

2. Na razstavi mladinske knjige za časa velesojma M. M. rada sodeluje, ne more pa sprejeti ponujenega aranžmaja, ki bi bil združen z velikimi stroški.

3. 25% popust na vso zalogo rednih in izrednih publikacij (razen »Miklavževe noči« in »Tesle«) se zaključuje s koncem aprila.

4. Sestavi se okrožnica na sreska društva glede izdajanja rednih publikacij v septembru namesto v juniju.

5. Slikanica za vesele in žalostne čase, ki izide v rednih publikacijah v 4 barvnem tisku, naj se pripravi čimprej za tiskarno.

6. Odslej bodo seje M. M. vsako drugo sredo, in sicer ob 16. namesto ob 17. uri.

Po 20 par oddajamo še zadnje ostanke nekompletnih letnikov. V zalogi so še 5. 6. in 8. štev. II. letnika in 5. številka III. letnika.

Do konca aprila dobite s 25% popustom naslednje knjige:

Kresnice I., II., III., IV., V. (Samo vezani izvodi.)

London: Zgodbe z Južnega morja (pošla zaloga).

Skulj: Sadjarčki.

Seliškar: Rudi.

Kuret: Kako smo delali radio.

Rehar: Začarani krog.

Rehar: Vijolica Vera.

Erjavec: Pod grajskim jarmom.

Grimm: Mizica, pogri se!

Ribičič: Miškolina.

Skulj: Vrtničice.

Bevk: Luke in njegov škorec.

Deržaj: Življenje hudobne kavke Katke (samo vez.).

Bevk: Lukek išče očeta (samo vez.).

Hafner: Botra z griča (samo vez.).

Ribičič: Mihec in Jakec (pošla vsa zaloga).

Lovrenčič: Tiho življenje.

Naš rod I. letnik.

Naš rod II. letnik.

Naš rod III. letnik (pošla vsa zaloga).

Popusta nimajo:

Ribičič: Miklavževa noč.

Dr. Čermelj: Nikola Tesla in razvoj elektrotehnike.

—mm O knjigi »N. Tesla in razvoj elektrotehnike« je prineslo torkovo »Jutro« obširno oceno. Med drugim piše: ... Prof. dr. Lavo Čermelj, ki je spisal knjigo o sodobnih fizikalnih problemih »Materija in energija«, dalje »Ljudsko astronomijo« in druge naravoslovne spise, je slovensko poučno književnost obogatil z novo knjigo: »Nikola Tesla in razvoj elektrotehnike«. Pisec je opravil za slovenski kulturni krog to, kar za srbohrvaškega, odnosno za tuji svet inž. Bokšan: pokazal je Nikolo Teslo v vsej njegovi človeški in znanstveni veličini. Njegov spis ima to prednost, da je bil pripravljen za mladino. Čermeljev spis ima potemtakem poljuden značaj, in sicer v onem smislu, ki je edino pravilen: da razloži neke probleme in pojave takim, ki že imajo o predmetu minimum znanja in da jih s preprostimi pripomočki pripelje do širših razgledov in globljih pogledov. Zato po njegovi knjigi ne bo segla samo mladina, marveč jo bo s pridom prečital tudi odrasel čitatelj, če si hoče osvežiti, odnosno izpopolniti znanje o elektriki. Literature te vrste imamo celotno Slovinci vedno več. Obenem z monografijo o Tesli je dobil slovenski čitatelj kar kratek uvod v elektrotehniko...

Knjižica je opremljena s številnimi risbami in s portretom N. Tesle na posebni prilogi. Izpolnila je vrzel in bi samo želeli, da bi se med mladino čimbolj razširila. Naj bi si naša mladina vzela za vzgled velikega Ličana, ki onkray oceana služi časti naroda svojega in blagru vsega človeštva.

—mm Šesta številka »Našega roda« se je razposlala v ponedeljek. S edma številka bo velikonočna številka in izide zato že 10. aprila tako, da jo bodo lahko imeli vsi naročniki še pred prazniki. Opozarjamo na to naše cenj. poverjenike.

—mm Nikola Tesla, poudarjanje njegovih iznajdb pri pouku. Ministrstvo prosvete je z odlokom P. br. 51565/32 z dne 2. februarja 1933 priporočilo, da bi se šolska mladina čim bolj seznanila z iznajdbami velikega sina našega naroda Nikole Tesle, ter da bi se pri predavanjih izrecno poudarjala njegova znanstvena dela in izumi.

Dodatno k temu se naslovi opozarjajo, da je izšla v založbi Mladinske matice v Ljubljani (Franciščanska ulica) knjiga dr. Lavo Čermelja: »Nikola Tesla«. Knjiga je posvečena mladini, opisuje v poljubni obliki Teslov življenjepis in tolmači pomen in bistvo njegovih izumov. Delo ima namen vzbuditi v mladini spoštovanje do naših velikih mož in utrditi jugoslovensko samozavest.

Ker se knjiga podrobno peča tudi z bistvom elektrike, električnega toka, indukcije, radiotehnike itd. bo služila pri prirodoslovnem pouku učiteljstvu in učencem.

Knjiga stane kartonirana 26 Din, vezana 32 Din. Pri naročilu 10 izvodov je 1 izvod brezplačen.

Izvolite na knjigo opozoriti podrejeno učiteljstvo, učence višjih razredov ter krajevne šolske odbore. — Po pooblastilu bana, načelnik prosvetnega oddelka: Josip Mazi, s. r.

—mm Razpis književnih nagrad. Mladinska matica izda tudi letos v izredni publikaciji knjigo za najmlajše šolske otroke in razpisuje zato nagrado v znesku 2000 Din za najboljšo delo, ki bo obenem zrelo in primerno za tisk.

Po obsegu naj delo ne presega štirih tiskanih pol formatov izrednih Matičnih publikacij. Snov poljubna. Delo je lahko literarno ali slikarsko, pisano v prozi ali v verzih, da je le umetnina primerna za otroke od 6. do 9. leta.

Nagrajeno delo dobi tudi običajni honorar.

Ce pa med dospelimi rokopisi ne bi bil niti eden vreden razpisane nagrade, si pridruže odbor pravico znižati nagrado ali celo odkupiti rokopis — s privoljenjem avtorja seveda — za samo običajni honorar.

Sprejemajo se le tipkani rokopisi poslani po pošti, ki naj bodo opremljeni z geslom. Isto geslo naj nosi tudi zaprta kuverta, ki pa naj vsebuje le geslo in kontrolno številko brez imena in naslova avtorja.

Naslove in imena sporočijo tajništvu Mladinske matice tekmovalci šele po presoji, ki bo objavljena v »Učiteljskem tovarišu«, da se jim vrnejo lahko rokopisi, oziroma izplača nagrada. Radi identifikacije naj navedejo poleg imena in naslova še geslo in kontrolno številko.

Rokopise, sprejema do 15. avgusta t. l. tajništvo Mladinske matice, Ljubljana, Franciščanska ulica 6/I.

Po tem terminu dospeli rokopisi ne pridejo več v poštev.

Gospodarsko izvenšolsko delo učiteljstva

—z Za povzdigo kmetijstva. Na zborovanju sreskega učiteljskega društva v Žužemberku dne 4. marca t. l. je predaval sreski kmetijski referent g. Vrisk o sodelovanju kmetijskih strokovnjakov z učiteljstvom, ki je z narodom v najtesnejši zvezi in dejanske težnje in potrebe najbolj pozna. Zato bo z učiteljstvom v stalnih zvezah ter ga ob

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana — Frančiškanska ulica 6

vsaki priliki prosil pojasnil in nasvetov glede zboljšanja kmetijskih panog v posameznih šolskih okoliših. Poudarjal je še važnost primernih šolskih vrtov ter bo skušal nuditi učiteljem - vrtnarjem vso moralno in gmotno pomoč. Po predavanju se je vršila živahna debata, ki je še bolj utrdila prijateljsko vez med kmet. referentom in učiteljstvom.

Šolski radio

—r XXIII. teden. V torek, dne 28. marca bo obravnavala gđ. Krista Hafner temo »Od branjevca do borznega špekulanta« po sledečih točkah:

1. Pojmi: Trgovina, producenti, prekupec, konzument, trgovski lokali, reklama.
2. Prometna sredstva.
3. Denar.
4. Kratek zgodovinski pregled trgovine.

Inozemsko šolstvo in učiteljstvo

DANAŠNJA FRANCOSKA ŠOLA

Francija ima sedaj izdelan načrt za popolno preureditev svojega šolstva. Da bomo lahko nove osnove točno razumeli, se moramo najprej poglobiti v današnje tamkajšnje šolske razmere.

Francija ima tako zvano enotno šolo. V glavnih obrisih je tu ostal napoleonski načrt s svojimi tremi različnimi stopnjami: primarno šolstvo (enseignement primaire), sekundarno šolstvo (enseignement secondaire) in višje šolstvo (enseignement supérieur).

V stroko primarnega šolstva spadajo naslednje šole in zavodi, ki so si medseboj v najožjem sorodstvu:

1. Maternske šole ali otroški vrtci (écoles maternelles), ki jih obiskujejo otroci od 4. do 6. leta.

2. Lastne primarne šole t. j. osnovne šole (écoles primaires élémentaires).

3. Dopolnilni tečaji (cours complémentaires ali s kratko C. C.).

Pogoj za sprejem v te tečaje: izpričevalo o dovršenem šolanju na osnovni šoli. Tečaji trajajo eno ali dve leti.

4. Višje primarne šole (écoles primaires supérieures E. P. S.), ki so podobne našim meščanskim šolam. Pogoji za sprejem v te šole so isti, kakor za sprejem v dopolnilne tečaje. Pouk na teh šolah traja tri leta.

5. Učiteljske šole (écoles normales primaires, E. N. P.).

Absolvent višjih primarnih šol je lahko sprejet v učiteljsko šolo. Študijska doba na tamkajšnjih učiteljskih traja tri leta. K nekaterim E. N. P. pa je dodeljen še četrti letnik, ki služi za pripravljanje kandidatov profesure za višje primarne šole. Razen tega imajo še écoles normales supérieures (E. N. S.), ki izobražujejo profesorje za učiteljske šole. Predpogoj pa je, da je kandidat za to

5. Borza in banka.

6. Mednarodna trgovina.

V petek, dne 31. marca bo predaval gosp. Josip Lapajne: »Otrok iz predpotresne Ljubljane.« — Pripravite načrt in sliko Ljubljane! Učenci naj rišejo sproti razvijajoči se načrt

KNJIGARNA

UČITELJSKE TISKARNE

Ljubljana — Frančiškanska ulica 6

na četrtinki pole (navadni, višnjev, rdeč in zelen svinčnik). Kdor ima, naj pokaže tudi slike cerkva, mestne hiše, 1. mestne deške šole, stare gimnazije, Zvezde, kolodvora, vojašnice in bolnice. Med uvodom bodo zapeli učenci II. deške osnovne šole pesem: Stoji, stoji Ljubljana.

—r Kmetijska radio-predavanja. V soboto, dne 25. marca bo predaval jutraj ob pol 8. uri g. prof. Verbič o čebelarstvu, popoldne ob 15. uri bo prenos s kmet. šole v Mariboru o sadjarstvu, — Priol — Aplenc. V nedeljo, dne 26. marca bo predaval jutraj ob pol 8. uri g. inž. Šabec o mlekarstvu.

šolo star najmanj 16. let ter da položi predpisani izpit.

Višje primarno šolstvo ima torej dve veji: dopolnilne tečaje in višje primarne šole. Vodstvo dopolnilnih tečajev je v rokah upravitelja osnovne šole, pri kateri je C. C. vpeljan. Vendar pa mora imeti vsak upravitelj teh tečajev poseben izpit. Višje primarne šole imajo posebnega ravnatelja. Tu poučujejo le strokovni učitelji, izjemoma pa je dovoljeno poučevanje tudi srednješolskim profesorjem.

Poleg primarnega šolstva obstoja sekundarno šolstvo (liceji, razne specialne osnovne šole, itd.), ki sprejema otroke od 6. starostnega leta v svoje najnižje pripravljalne razrede in se prav za prav od šestega razreda dalje imenuje in začenja sekundarno šolstvo. Od tu naprej traja pouk še sedem let in se konča s tako zvanim »bakalaureatom« (kar je naš zrelostni izpit) in tu se konča normalni pouk sekundarnega šolstva. Primarno šolstvo je brezplačno, sekundarno šolstvo pa na stopnji, ki odgovarja našemu tretjemu razredu srednje šole. Zahteva visoko šolnino, ki se vsako leto za manjšo vsoto zviša.

Tako imamo v Franciji dvojno šolstvo, popolnoma različno po načinu izobrazbe in po svojih ciljih.

Iz navedenega bomo lahko razumeli, da stremijo Francozi po novi šoli in hočejo s tem principom doseči ne le popolnoma enotno šolo, marveč tudi enake pravice in enake dolžnosti za ves francoski narod.

Sedaj pa še nekoliko besed o gmotnih razmerah francoskega učiteljstva. Začasni učitelj (učitelj pomagač) prejema najmanj dve leti 10.500 frankov letne plače in napreduje šele potem, ko je imenovan za učitelja v najnižji plačilni razred ter ima 11.500 frankov letnih dohodkov. Tamkajšnji učitelj napreduje v vsej službeni dobi samo šestkrat in službuje v vsaki stopnji šest let. Temeljna plača v po-

samežnih razredih je: 11.500, 13.000, 14.500, 16.000, 17.500 in 19.000 frankov. K tej temeljni plači pa pripadajo tudi draginjske doklade, doklade za družino in za stanovanje. Za Pariz in okolico znašajo draginjske doklade 1200 frankov, stanarina pa 4800 frankov. Pravico do pokojnine si pridobi učitelj šele tedaj, ko je odslužil 25 službenih let in je najmanj v 55 letu starosti. Najvišja pokojnina znaša 75% povprečne plače zadnjih treh službenih let pri 36 letni službeni dobi ne vstevši dvoletno pripravljalo dobo. Za pokojninski fond se plača 6% od vsakokratne letne plače. Pa

Učiteljska knjigarna

podružnica

Maribor — Tyrševa ulica šte. 44

tudi za tovariše, ki so si tekom svoje službene dobe nakopali bolezen, ni lojalno poskrbljeno. Francoski učitelj, ki je moral zaradi svoje bolezni v bolnico, prejema le prve tri mesece polne službene prejemke, v naslednjih treh mesecih prejema le eno tretjino svoje plače, nato je pa ali upokojen ali pa enostavno odpuščen.

Neverjetno se nam zdi, da na Franco-skem primanjkuje učiteljstva. Zaradi tega vzamejo za pomožne učitelje absolvente višjih primarnih šol, ki se lahko primerjajo z našimi meščanskimi šolami. Po dvoletni praksi pa bodo ti učiteljski pripravniki imenovani za učitelje.

Stanovska organizacija JUU

iz društev:

VABILA:

= JUU SRESKO DRUŠTVO DOLNJA LENDAVA bo zborovalo 8. aprila v novi šoli v Odrancih. Referiral bo kmet. referent. Priporočila se obilna udeležba. — Začetek ob pol 10. uri. — Odbor.

= JUU SRESKO DRUŠTVO V ŠMARJU PRI JELŠAH bo zborovalo dne 8. aprila ob 10. uri v Rogaški Slatini. Razen običajnih točk je na dnevnem redu referat sreskega kmetijskega referenta g. Straška: »Kmetijsko posvetovalna služba in gospodarski program za šmarski srez.« Oni tovariši (ice), ki jih redko ali nikoli ne vidimo, naj se vendar zganijo. Na tem zborovanju moramo priti tudi do končnega zaključka glede zaostankov na članarini. — Odbor.

POROČILA:

+ JUU SRESKO DRUŠTVO ORMOŽ je zborovalo dne 4. marca 1933. ob 9. uri v Ormožu.

Udeležba 65%.

Po prečitanih zapisnikov zadnjega zborovanja in dveh odborovih sej preide tovariš predsednik k dopisom, kojih vsebina se je vzela na znanje.

V zaščitni odbor so bili izvoljeni tovariši Belšak, Polakova, Megla.

Predavanja:

Tov. Vennigerholz predava o kmetjsko - gospodarskem pospeševalnem delu in stavi naslednje predloge, ki so bili soglasno spre-

jeti: 1. Šolski upravitelji našega okraja naj pošljejo točno statistiko, pri katerih gospodarskih organizacijah učiteljstvo deluje. 2. Izvoli se odbor, ki bo ta material pregledal in stopil v stik s sreskim kmetijskim referentom v svrhu naprave gospodarskega programa za ormoški okraj. Izvoljen je bil naslednji odbor: Vennigerholz, Pinterič, Belšak, Megla, Bitenc, Kocbek.

Tov. Vittori poroča o izpremembi pravil JUU in stavi primerne predloge, ki jih članstvo sprejme. Pošljejo naj se sekciji.

Ker tov. Šijančeva izvolitve za poverjenico SSM ni sprejela, je bil izvoljen tov. Belšak. Tov. Klemenčič je v lepo zasnovanem predavanju govoril o Slov. Primorju in njegovem ljudstvu.

Vnela se je nato debata o članku »Težka zadeva« v »Učiteljskem tovarišu« in je bil sprejet primeren predlog, ki se pošlje uredništvu.

M. Megla, predsednik. Olga Šijanec, tajnica.

Oddelek za učila

Ljubljana

Maribor

+ JUU SRESKO DRUŠTVO V NOVEM MESTU je zborovalo 11. februarja 1933 v Novem mestu.

Tovariš predsednik je podal situacijsko poročilo. Prečital je poslanico Nj. Vel. kra-lju, ki so jo odposlala novomeška društva in jo je podpisal tudi naš društveni odbor.

Za nameravani rokotvorni tečaj tovariša Žukovca nismo dobili dovoljenja, vsled česar se ta tečaj preloži na velike počitnice. K tečaju se je priglasilo 16 navzočih.

Predlog sekcije glede pravnega konzulenta se odkloni.

V zaščitni odbor se soglasno izvolijo: Marinč Martin, Šlibar Martin in Koželj Marica.

Pretrpelo se je vprašanje manjšinskega šolstva kot priprava na tozadevno anketo.

Sledili sta predavanja tov. Žukovca: »Kako usmerimo pouk, da očuvamo blagostanje kmetijskih domov« in tov. Pirnata: »O Podmladku Jadranske straže«.

Obe predavanji sta bili dobro zasnovani, za kar sta žela predavatelja obilo priznanja.

Na predlog tov. Marinča se sklene, da se osnuje društveni pevski odbor. Predpriprava se poveri tov. Kržišniku.

V. Menard, predsednik. Al. Ivanetič, tajnik.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

Ne samo kot darilo,

temveč v vsakdanji rabi potrebujete; očala, barometre, toplomere, daljnogled, mikroskope, foto-aparate itd., katere kupite najugodnejše pri strokovnjaku

FR. P. ZAJEC, izprašan optik in urar LJUBLJANA, Stari trg 9

Velika zaloga raznih ur in zlatnine. Ceniki brezplačno

UMETNIŠKI ZAVOD ZA LITOGRAFIJO

ČEMAŽAR JOSIP

LJUBLJANA, IGRIŠKA UL. 6

izvršuje vsa litografska dela v najokusnejši izdelavi

Oglejte si zbirko učil

(aparator in stenskih slik)

katere je prejela

podružnica

Učiteljske knjigarne v Mariboru

Vse muzikalije se dobe v knjigarni Učiteljske tiskarne.

Proračun — učila

Vsaka šola ima v svojem proračunu znesek za učila!

Kje imajo posebno pripravna učila? — Kje dobite učila za računstvo, čitanje, nazorni nauk, prirodopis, fiziko, kemijo, zemljepis, zgodovino in še za mnogo drugega? — Kje nudijo preprosta in zato najbolj pripravna učila za šolo?

Vse to Vam nudi:

UČITELJSKA TISKARNA - Oddelek za učila

LJUBLJANA, Frančiškanska ulica št. 6 — MARIBOR, Tyrševa ulica št. 44

Naročite vsa
tiskarska dela
za družbe, šole, urade itd.
v Učiteljski tiskarni.
Ljubljana, Frančiškanska 6

Gostilna
Ražem
Ljubljana
na Zabjaku št. 3

Točijo se pristna štajerska, dolenska in dalmatinska vina. - Primorska kuhinja. Vsak četrtek, petek in nedeljo sveže morske ribe

50% — 70%

popusta
do 1. maja 1933.

Podaljšali smo čas za naročanje naših knjižnih zbirk po znižanih cenah, da omogočimo njihovo nabavo tudi tistim, ki so šele sedaj prišli do tekočih sredstev. — Kdor nima več popisa naših zbirk, naj piše, da mu ga pošljemo!

Knjigarna Učiteljske tiskarne
Ljubljana, Frančiškanska ul. 6 Maribor, Tyrševa ul. 44